

Eigen-Wijs

*Een trimestriële uitgave van
VoNAC vzw, de pedagogische
begeleidingsdienst &
navormingscentrum
van VOOOP vzw – Vlaams
Onderwijs OverlegPlatform*

*Jaargang 11 Nummer 31
November 2011*

VoNAC

Pedagogische
Begeleidingsdienst &
Navormingscentrum vzw

p/a Vrije Universiteit
Brussel/IDLO lokaal 3B204
Pleinlaan 2 1050 Brussel

011 80 35 25
0486 031 131
fax 02 629 36 36
www.voop.be
vonac-johan.royeaerd@base.be

Eigen-Wijs in digitaal jasje

Eigen-Wijs is inmiddels aanbeland bij jaargang 11 en nummer 31. In al die tijd is een heel parcours afgelegd. Er verschenen telkens drie nummers met tal van bijdragen: van thematische artikels tot wistjes-en-weetjes. Telkens werd het blad gekopieerd en per post verstuurd naar tal van mensen en diensten binnen de onderwijswereld.

Met het digitale tijdperk was het overschakelen naar een digitale nieuwsbrief een logische stap. Digitaal betekent echter ook anders lezen. Of dus een kleiner tekstvolume, minder pagina's, kortere bijdragen. Daarom opteert VoNAC ervoor Eigen-Wijs vooral een nieuwsbrieffunctie te geven: korte bijdragen, actuele thema's, zaken die leven in onze scholen. We willen enerzijds een forum bieden aan onze scholen om het reilen en zeilen in de schijnwerper te plaatsen, anderzijds willen we een beeld geven welke ondersteuning er vanuit de pedagogische begeleidingsdienst momenteel zoal aan onze scholen gegeven wordt. Graag willen we dan ook iedereen binnen die scholen uitnodigen ons te laten weten wat er zoal binnen jullie muren gebeurt.

Johan Royeaerd
Lies Pycke

VOOP ging terug Culinaire 13 oktober 2011

Onze tweede editie van VOOP Culinaire – en meteen onze derde teamdag - was weer een succes. In de voormiddag slaagde Walter Van Wouwe erin onze onverhoedse aandacht te stelen met zijn zeer geanimeerde uiteenzetting over externe communicatie. Hoe stellen we ons op als school, welke zaken willen we de buitenwereld diets maken, welke doelgroepen zijn er voor ons, hoe bereiken we die al of niet nieuwe mensen, welke trends zijn er in onze maatschappij waar scholen zich best ook op richten... Het zijn maar enkele aspecten die aan bod kwamen. Eerst vage woorden als Kaizen, AIDA-principe en evaluatie (*neen, geen tyfout*) kregen al snel een waardevolle invulling. Wie de powerpoint wil bekijken kan die op de VOOP-website terugvinden.

De namiddag was een bekroning op de voormiddag. Zoals ook vorig jaar koppelden we het goede aan het aangename. Dit keer een culinaire wandeling door twee van Brussels meest tot de verbeelding sprekende buurten: de Marollen en de Zavel. Een gids loodste ons door kleine straatjes, langs onbekende standbeelden en gedenkplaten, via verscholen parkjes en zo van restaurant tot restaurant. Tussendoor boeiende verhalen van het grijze verleden tot het actuele heden. En tal van lekkere hapjes, een goed glas wijn en leuk geroezemoes tussen de bekende en nieuwe gezichten binnen VOOP en binnen VONAC.

Zowel voor de voormiddag als voor de namiddag had wie er niet bij was weer 'ns grondig ongelijk!

Lies Pycke
pedagogisch adviseur Vonac
Oktober 2011

Lies Pycke, het nieuwe gezicht van Vonac, volgt Maya Dammans op en is voortaan onze pedagogisch adviseur voor pedagogisch-didactische zaken voor het BaO, BuBaO en BuSO. Lies stond eerst 20 jaar in de lagere school. In 2006 studeerde ze filosofie aan de universiteit Antwerpen. Nadien volgde ze ook nog de SLO-cursus (Specifieke LerarenOpleiding). Sinds 2 jaar schrijft ze mee aan de W.O.-methode 'Mundo' van Die Keure. Verder coacht ze leerkrachten van de lagere school om te filosoferen met kinderen. Lies geeft ook geregeld nascholingen 'Filosoferen met kinderen en jongeren'. Ze werkt halftijds voor VONAC en halftijds is ze lector pedagogie aan de Artesis hogeschool, lerarenafdeling, te Antwerpen.

We wensen Lies heel hartelijk welkom binnen ons team. Op VOOP Culinaire heeft ze reeds met een heel deel van onze directies kunnen kennis maken. Voor de andere collega's gebeurt dat in november en december.

Wat doet VONAC zoal momenteel binnen onze scholen?

Vonac, als pedagogische begeleidingdienst van VOOB, heeft slechts anderhalve VTE adviseur. We kunnen dus onmogelijk alle kennis en ervaring in huis hebben om van alle stielen thuis te zijn. Dit betekent dat Vonac een deel zelf begeleidt en een deel als makelaar optreedt. Expertise die Lies en Johan onvoldoende zelf in huis hebben kopen we in bij andere PBD's. Het betekent ook dat we vrijwel enkel op vraag van de school werken. Sommige scholen, die momenteel sterk vragende partij zijn, komen in onderstaand overzicht dus meer voor.

Binnen het **BuBaO Remi Quadens** lopen momenteel meerdere trajecten. Zo wordt het Zorgteam intensief ondersteund op vlak van uitbouw, taakverdeling en communicatie met de rest van de school. Ook de vraag naar de relatie met het (te vernieuwen) Kernteam wordt uitgeklaard. Vonac timmert hier actief mee aan de weg: wie, waarover, hoe, taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden, timing etc. Voorts is er ondersteuning op vlak van de GOK: hoe alles administratief op de sporen krijgen en hoe de concrete invulling vorm geven. Verder is de school van start gegaan met een nieuwe WO-methode. De mosterd haalt de school bij het GO! maar Vonac geeft een duwtje in de rug op vlak van de implementatie van de methodiek en het meekrijgen van de leerkrachten. En in de pijplijn zitten tenslotte nog projecten rond mentorschap en de opvang van nieuwe leerkrachten.

Eureka Onderwijs in Kessel-Lo is met een grondige herstructurering bezig. Gezien de school niet gesubsidieerd is dient er zelf gezorgd voor alle (financiële) middelen. En dat heeft zo z'n gevolgen voor de school. Vonac sleutelt mee aan de structuren om dit alles te ondersteunen. Op vraag van de directie is ook gestart met een project dat in kaart wil brengen hoe het komt dat de resultaten, die de school kan voorleggen in het begeleiden van leerlingen met ernstige leerstoornissen, zo bijzonder goed zijn. Geen makkelijke maar een uitermate boeiende vraag.

De **IVG-School** is vanaf dit schooljaar niet langer het Instituut van Gent. Deze naamsverandering kadert in het project 'IVG 2020' dat als doel heeft de herprofilering van de hele campus vorm te geven. Vonac stuurt het groepje aan (de 'Sleepboot') dat dit hele traject nu voor het derde jaar coördineert. De beide directies van de secundaire school wisselen gedurende deze trimester: Kris Van Huynegem vervangt Eric Van de Velde sinds 1 september en Olivier Szafiro zal Christine Marius opvolgen vanaf 1 januari. Ook dit heeft zo z'n gevolgen voor de interne structuur en communicatie. De nodige gesprekken worden in dit kader uitgevoerd door Vonac. Verder loopt in de basisschool een ondersteuning in het kader van een opvolgingsdoorlichting. Hier komt ondermeer WO aan bod maar ook NCZ en MUVO.

Het **OOBC Nieuwe Vaart** heeft in november doorlichting. Op vraag van de directie zal hier vooral ingezet worden op begeleiding bij de opvolging van dit alles. Vorig jaar was reeds aardig wat werk verzet om een WO-methode in het leven te roepen. Deze bleek bij de doorlichting in goede aarde te vallen: dus daar wordt dit jaar ook op verder gewerkt.

Binnen **Levenslust** heeft het **BuBaO** ook doorlichting en begeleiding start daar eveneens van zodra de actiepunten bekend zullen zijn begin december. Voor het **BuSO** ligt er een vraag naar het integreren van ontwikkelingsdoelen binnen handelingsplanning.

Het schoonheidsinstituut **Denise Grésiac** te Berchem is vorig jaar reeds intensief ondersteund op vlak van de GOK-werking. Vooral het hele administratieve luik behoeftte toen een aardig duwtje in de rug. Het is mooi dat dit alles ook heel positief kon worden afgerond. Dit jaar zijn er minder GOK-uren maar wel enkele nieuwe GOK-leerkrachten en dus blijft Vonac ook hier ondersteunen. Voorts wordt binnen de school ook medewerking verleend aan de Gezondheidsraad. Deze is ondermeer actief op vlak van pesten en druggebruik en ook hier geeft Vonac info en ideeën door.

Binnen het **volwassenenonderwijs** gaat de aandacht dit jaar vooral naar kwaliteitszorg. Reeds de voorbije twee jaar was een opstart gemaakt met de Q-Box oftewel de Kwaliteitsbox. Toen werd een analyse van de organisatiecultuur gedaan en gebeurde er een zelfevaluatie op schoolniveau. Dit jaar wordt de grote brok aangepakt: het opstellen van een beleidsplan. In samenwerking met Vocvo (Vlaams ondersteuningscentrum voor volwassenenonderwijs) worden de **drie CVO's** van VOOP het hele jaar door begeleid. Aan bod komen hier o.m. visievorming, gegevens verzamelen en verwerken, bepalen van strategische en operationele doelstellingen en het uitschrijven van een strategie voor de komende 3 jaar.

Binnen het **CVO Vilvoorde** zorgt Vonac voorts voor het uitwerken van een tevredenheidsmeting voor het personeel. Binnen het **CVO KHNB** coördineert Vonac sinds meerdere jaren de Werkgroep Tevredeneheidsonderzoek en blijft dat ook dit jaar verder doen. In het **CVO Strombeek-Grimbergen** tenslotte zetelt Vonac mee in de Werkgroep Zorgbeleid.

Eetfestijn in de IVG-School

Op 15 oktober 2011 vond in de IVG-School een groots eetfestijn plaats. Met meer dan 300 waren ze om lekker te smullen van de Gentse stoverij met frietjes en de vele desserts. Het weer zat helemaal mee met zachte temperaturen en een massa sterren, zodat de aperitief zonder probleem buiten kon genuttigd worden. En erna zaten de tafeltjes afgeladen vol met tal van levensgenieters.

De opbrengst van het hele evenement gaat naar de herinrichting van het terras dat door de tweede graad SO gebruikt wordt: alvast een aardige bijdrage voor dit project. De organisatie was in handen van de werkgroep 'Brede school', één van de vijf domeinen binnen het project 'IVG 2020'. Dank aan de vele personen die hier hun schouders onder gezet hebben!

Onderwijscafé te Gent

Lies Pycke, onze nieuwe pedagogisch adviseur pedagogisch-didactisch voor BaO, BuBaO en BuSO, woonde op 6 oktober 2011 het 26ste onderwijscafé bij, georganiseerd door de pedagogische begeleidingsdienst van de stad Gent. Het thema was: 'Methode versus methode'.

Vooreerst gaf Lieven Viaene, de nieuwe inspecteur-generaal van de inspectie, informatie over de organisatie- en werkingsprincipes van de Vlaamse Onderwijsinspectie. Jan Devos, inspecteur bij de onderwijsinspectie, vulde aan met zijn ervaringen als onderwijsinspecteur.

Jan T'Sas, onderwijsjournalist, leidde vervolgens het debat. Het panel bestond uit: Pieter Dhondt (Professor Historische Pedagogiek - UGent), Lieven Viaene (Inspecteur-generaal Onderwijs), Jan Devos (Inspecteur Onderwijs), Luc Heyerick (Departementshoofd Onderwijs en Opvoeding - Stad Gent), Arseen Snoeck (Gewezen Directeur Basisschool - Stad Gent) en Evi Triest (Projectleider Uitgeverij Zwijzen).

Het publiek besliste welke stellingen aan bod kwamen. Het panel becommentarieerde de stellingen en de panelleden gingen in discussie met elkaar.

De volgende stellingen kwamen aan bod:

- Schoolboeken leggen leraren aan de ketting, er is geen ruimte meer voor echt leren.
- Methodescholen sluiten zich op in hun groot gelijk. Daardoor staan ze te weinig open voor nieuwe inzichten.
- Zonder de methodescholen zou ons onderwijs al lang een eenheidsworst zijn geworden.
- Het wordt tijd dat men grondig onderzoekt hoe methodescholen functioneren. Nu praat men vaak enkel over hun principes.
- Methodeonderwijs houdt meer het globale kind voor ogen. Zo is er meer ruimte voor kinderen om hun identiteit en talenten te ontwikkelen.

Het werd een boeiende avond.

Ik wil jullie een aantal uitspraken van het panel meegeven:

'Een handboek is maar een handboek. Het is een leidraad.'

'Leerplannen zijn een instrument. Eindtermen worden bedolven onder leerplannen.'

'Eindtermen hebben we nodig, maar leer- en jaarplannen zijn een keurslijf.'

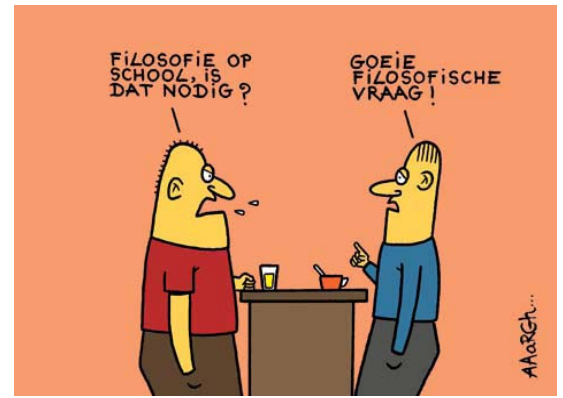
'Onderwijs vernieuwen, dat zouden scholen moeten waarmaken, nu komt het van Brussel.'

'Onderwijs zou meer vanuit de leerlingen moeten komen.'

Lies Pycke - Pedagogisch adviseur Vonac - oktober 2011

Filosoferen: ondersteuning voor taalbeleid

Een aantal jaren geleden begon ik aan de studie filosofie aan de universiteit Antwerpen. Ik leefde op. Er waren nog mensen die er rare gedachten op na hielden. Na een vijfjarige opleiding was ik er van overtuigd dat mijn pedagogisch diploma een huwelijk kon aangaan met mijn filosofiediploma. Ik volgde zoveel mogelijk navormingen die dat konden bewijzen. Filosoferen met kinderen en jongeren (FMKJ) was het antwoord. Ik probeerde zoveel mogelijk uit en kwam tot de slotsom dat FMKJ veel vakoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen behelst. Het belangrijkste doel van filosoferen is mensen zelf leren denken. In een filosofisch gesprek kan een eigen manier van denken gevolgd worden. Tijdens het filosoferen zoek je namelijk een (voorlopig) antwoord op een filosofische vraag. Je moet in het praten over een filosofische vraag je eigen denkvermogen aanspreken, omdat er geen enkele aangeleerde kennis is die de vraag voor jou kan beantwoorden.

Leren met en van elkaar: filosoferen biedt de gelegenheid om met elkaar een bepaald onderwerp te onderzoeken. Door samen zo bezig te zijn, leer je dat anderen een belangrijke aanvulling kunnen zijn en dat je samen met elkaar verder komt dan alleen. Je leert luisteren naar en interesse tonen in de gedachten van iemand anders. Je leert dat er niet één waarheid is en dat een andere mening ook zinnig kan zijn. Door het filosoferen leer je ook zelfrespect en zelfvertrouwen op te bouwen.

Leren verwoorden wat er in je omgaat is een belangrijk doel van filosoferen. Elkaar helpen om tot de juiste verwoording te komen, wordt een vanzelfsprekendheid.

November 2011
Lies Pycke
Pedagogisch adviseur Vonac
Filosoof/lector Artesis Hogeschool

TER INFO *ALGEMENE VERGADERING VOOP-VONAC* *op 18-01-2011*

De volgende Algemene Vergadering van de beide vzw's gaat door op woensdag 18 januari 2011. Zoals inmiddels reeds tot een goede traditie geworden worden we terug verwelkomd in BuSO Levenslust te Lennik. Midden december ontvangen de leden van de Algemene Vergadering nog een uitnodiging maar noteer de datum alvast in je nagelnieuwe agenda !!

Symposium 18-11-2011 Eureka ADIBib Inclusief Creatief Technologie

Anny Cooreman, bezieler van onze Eureka-school, gaf met heel concrete voorbeelden aan hoe digitale boeken leerlingen met dyslexie of dyspraxie toelaten toch zelfstandig in de klas te kunnen volgen. Een getuigenis van een jongen die hier mee werkt gaf hiervan een sprekend voorbeeld. Vanuit de inspectie werd aangereikt dat het gebruik van deze software mag indien ze doelgericht en doeltreffend gebruikt wordt en dient voor ondersteuning en ontwikkeling. Voor de verspreiding van de ADIBoeken wordt voortaan samen gewerkt met Luisterpuntbibliotheek, waardoor de levering van aangevraagde boeken vanaf januari veel vlotter kan verlopen. In de namiddag kwam vanuit een basisschool en een secundaire school een praktijkgetuigenis over het invoeren van en werken met dyslexiesoftware binnen het regulier onderwijs. Boeiende verhalen met duidelijk toegevoegde waarde voor de betrokken leerlingen. En tot slot kwam ook nog het concreet werken met ADIBib aan bod: stap per stap werd aangegeven hoe je ermee aan de slag kan. Voor meer info: www.adibib.be.

Johan Royeaerd

Dit boek heb ik verslonden in een berghut op 4800 m. hoogte op de wand van de Kilimanjaro in Afrika. Het boek sleurt je eigen leven mee in het verhaal van twee halfbroers uit onze tijd. De één is een leraar (oh neen toch weer geen leraar), de ander een briljant moleculair bioloog. Beiden moeten ze verweesd opgroeien op afstand van hun aan seks verslaafde moeder. Dit volwassen worden gebeurt tegen de achtergrond van een tijd waarin de jacht op genot overheerst. De types zijn enkel de modellen, de uiterste exemplaren van het morele bankroet van de liberale, westerse samenleving waarvan Michel Houellebecq op visionaire wijze het einde uitbazuint.

De leraar zuigt zich te pletter aan sex. Doorheen de woorden van de uitputtingslag van het vleselijk genot (tot vervelens toe beschreven) krijg je de gulp van de eenzaamheid na het niet voldane orgasme. De onverzadigbaarheid en het kwetsen van de ander begint meer en meer te overheersen. De wetenschapper verkilt in het niet kunnen genieten en zoekt dan maar in volledige afzondering naar de nieuwe mens. Alles verglijdt naar ontmenselijking, verrotting en dood.

De moeder kiest voor het persoonlijke genot, ze verzaakt aan de opoffering van de opvoeding van haar kinderen. Ze baart zo de verwijdering terwijl ze de nabijheid in overvloed zocht. Haar genen zullen niet overleven in haar onbestaande kleinkinderen. Haar verlebberde schaamlippen zijn haar trofee op het sterfbed waar haar twee zonen verweesd en onhandig naast staan. Ledigheid en geen toekomst zijn hun erfenis.

Het boek illustreert met wetenschappelijke kleuren het functioneren van de biologie van het lichaam. Zo spoelen we mee door de bewegingen van de elementaire deeltjes van ons gedrag, ons leren en ons overleven. Het boek gaat dus duidelijk over ieder van ons en onze plaats in de malle molen van ons postmoderne bestaan waarin we genetische roulette spelen met het geluk van onze kinderen. Breien we voort op de hunkering naar de heerlijke nieuwe wereld of keren we even terug naar het leven binnen enkele contouren van de grote verhalen van het verleden?

Moeten we onze kinderen en onze leerlingen iets geven of geven we enkel iets aan onszelf? That's the question. De kwaliteit van de emotionele binding van leerkracht met kind is de voorwaarde voor de kwaliteit van de emotionele en cognitieve ontwikkeling van het kind in de school. Daar roepen de elementaire deeltjes. Volgens mij staat dat haaks op de opdracht die we opleggen aan onze leerkrachten heden ten dage. Ook hier hollen we naar steeds maar meer en meer kwaliteit van organisatie (een ander postmodern gegeven) en minder en minder naar de binding met het kind en de leerling.

Een boek dat je moet lezen van op een afstand van onze maatschappij, van op een zekere hoogte. Bijvoorbeeld op een bergwand in Afrika. En dan moet je verdomme weer terug en je plan trekken met je eigen elementaire deeltjes.

VONAC: wie is wie

- ☑ *Johan Royeaerd* (vonac-johan.royeaerd@base.be), 011 80 35 25 - 0486 031 131
voorzitter, coördinator
pedagogisch adviseur strategie & beleid
pedagogisch adviseur pedagogisch-didactisch SO + CVO
Koningsbergweg 89a – 3520 Zonhoven
- ☑ *Lies Pycke* (liesbet.pycke@telenet.be), 0476 569 169
pedagogisch adviseur pedagogisch-didactisch BaO + BuBaO + BuSO
Gomarus Van Geelstraat 20 – 2920 Kalmthout
- ☑ *Katty Elias* (keliass@vub.ac.be), 02 629 24 50
penningmeester
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be), 02 629 24 51 – 0478 46 43 69
ondervoorzitter

Abonnement

Iedereen waar we aan dachten heeft een exemplaar van deze nieuwsbrief in de digibus gekregen. Toch zullen er geïnteresseerden tussen de mazen van het geheugen geglipt zijn. Vergeef het ons en wees niet boos. Laat ons gewoon even weten wie ook nog graag een exemplaar wil ontvangen en we mailen graag dit (en ook de komende) nummers door.

Contacteer Johan: vonac-johan.royeaerd@base.be.
Adres : VONAC vzw
p/a VUB/IDLO, lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

Colofon

- Eigen-Wijs verschijnt trimestrieel: november, februari en mei.
- Redactie: Johan Royeaerd
- Werkten mee: Lies Pycke, Bert Murawski, Johan Royeaerd
- Bijdragen voor volgend nummer: graag tegen 30-01-2012 bezorgen aan Johan Royeaerd
- Verantwoordelijk uitgever: Johan Royeaerd, Koningsbergweg 89a, 3520 Zonhoven,
vonac-johan.royeaerd@base.be

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:
VONAC vzw
p/a VUB-IDLO – lokaal 3B204
Pleinlaan 2
1050 Brussel

📖 Meer informatie (o.a. alle vorige nieuwsbrieven) vind je op onze website: www.VOOP.be.

🚫 **Uitschrijven:** wil je deze nieuwsbrief liever niet meer ontvangen: geef dan een seintje aan:
vonac-johan.royeaerd@base.be.